

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 27 grudnia 2018 r.

Pozycja 186

POSTANOWIENIE

z dnia 23 października 2018 r.

Sygn. akt Ts 216/16

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Sławomira Wronkowska-Jaśkiewicz – przewodniczący i sprawozdawca
Piotr Pszczółkowski
Michał Warciński,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 24 kwietnia 2018 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej L.S. i R.S.,

p o s t a n a w i a:

nie uwzględnić zażalenia.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej z 14 października 2016 r. L.S. i R.S. (dalej: skarżący) zakwestionowali zgodność art. 46 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2152; dalej: u.p.p.) w zakresie, w jakim „przewiduje nabycie z mocy prawa służebności gruntowych przez przedsiębiorstwo państwowe” z art. 2, art. 21 ust. 1 i 2 oraz art. 64 ust. 1-3 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji.

W tej samej skardze konstytucyjnej skarżący zakwestionowali również zgodność art. 398¹⁴ w związku z art. 13 § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 155; dalej: k.p.c.) w zakresie, w jakim „dopuszcza w sprawie o stwierdzenie zasiedzenia służebności (...) z mocy prawa na innej podstawie prawnej niż zasiedzenie i tym samym przesądzenie o nabyciu tej służebności bez zapewnienia właścicielowi nieruchomości wypowiedzenia się w tym przedmiocie” z art. 45 ust. 1 Konstytucji.

Postanowieniem z 24 kwietnia 2018 r. Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania skardze dalszego biegu na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 w zw. z art. 53 ust. 1 pkt 1-2 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072; dalej: u.o.t.p. TK). Trybunał oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących podstawach. Po pierwsze, stwierdził, że skarżący nie uprawdopodobnili, by zaskarżony art. 46 ust. 1 i 2 u.p.p. stanowił podstawę wydania ostatecznego rozstrzygnięcia, o którym mowa w art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p. TK w zw. z art. 79 ust. 1 Konstytucji. Po drugie,

stwierdził, że skarga nie spełnia wymogu określonego w art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p. TK w zw. z art. 79 ust. 1 Konstytucji, czyli wskazania sposobu naruszenia konstytucyjnych wolności lub praw skarżących przez przepisy zakwestionowane w skardze.

Na to postanowienie, skarżący pismem z 11 maja 2018 r. wnieśli zażalenie, zaskarżając je w całości. Zażalenie złożone zostało w terminie (art. 61 ust. 5 u.o.t.p. TK).

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje.

1. Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072; dalej: u.o.t.p. TK) skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał w składzie trzech sędziów rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym (art. 37 ust. 1 pkt 3 lit. c w zw. z art. 61 ust. 5-8 u.o.t.p. TK). Na etapie rozpoznania zażalenia Trybunał bada przede wszystkim, czy w wydanym postanowieniu prawidłowo stwierdził istnienie przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu.

2. W zażaleniu na postanowienie Trybunału o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu skarżący zarzucili Trybunałowi naruszenie art. 53 ust. 1 pkt 1-2 u.o.t.p. TK.

2.1. Zaskarżonemu postanowieniu skarżący zarzucili naruszenie art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p. TK poprzez uznanie, że skarżący nie wykazali, by zaskarżony art. 46 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2152; dalej: u.p.p.) stanowił podstawę ostatecznego orzeczenia, podczas gdy – w ich ocenie – z treści tego orzeczenia oraz treści skargi konstytucyjnej wynika, że podstawą uznania istnienia po stronie wnioskodawcy służebności gruntowej był art. 46 ust. 1 i 2 u.p.p.

W postanowieniu o odmowie nadania skardze dalszego biegu Trybunał wskazał, że skarżący nie wyjaśnili związku art. 46 ust. 1 i 2 u.p.p. z poglądem wyrażonym w orzeczeniu wskazanym przez skarżących jako ostateczne, natomiast wskazali, że „zaskarżony przepis nie zawiera wyraźnej i czytelnej dla skarżących regulacji, z której jednoznacznie mogłoby wynikać, że na jej podstawie może dojść do ograniczenia prawa własności nieruchomości”.

Jako ostateczne rozstrzygnięcie w rozumieniu art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK skarżący wskazali postanowienie Sądu Najwyższego z 17 czerwca 2016 r. (dalej: postanowienie Sądu Najwyższego).

Problem skarżących z określeniem w skardze konstytucyjnej przepisu, na podstawie którego Sąd Najwyższy wyraził swój pogląd prawny, wynika głównie z braku wskazania w uzasadnieniu tego orzeczenia konkretnej podstawy prawnej tak wywiedzonej konstrukcji.

Zgodnie z zakwestionowanym art. 46 ust. 1 i 2 u.p.p. organ założycielski wyposaża przedsiębiorstwo w środki niezbędne do prowadzenia działalności określonej w akcie prawnym o jego utworzeniu, zaś przedsiębiorstwo, gospodarując wydzielonym mu i nabytym mieniem, zapewnia jego ochronę. Ani Sąd Najwyższy w postanowieniu, ani skarżący w skardze konstytucyjnej nie odnieśli treści art. 46 ust. 1 i 2 u.p.p. – odpowiednio – do poglądu wyrażonego w tym postanowieniu czy zakresu, w jakim skarżący zakwestionowali te przepisy. Wyrażony przez Sąd Najwyższy pogląd oraz zakres zaskarżenia dotyczą bowiem nabycia z mocy prawa służebności gruntowych przez przedsiębiorstwo państwowe, podczas gdy zakwestionowane przepisy dotyczą wyposażania przedsiębiorstwa w środki niezbędne do

prowadzenia swej działalności oraz zapewnienia ochrony wydzielonym mu i nabytym mieniem.

Wobec tego, że pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy oraz zakres zaskarżenia art. 46 ust. 1 i 2 u.p.p. nie wynikają bezpośrednio z treści tych przepisów, lecz zostały sformułowane na podstawie konkretnego stanu faktycznego, to w badanej skardze mamy do czynienia z jednostkowym – i zdaniem skarżących wadliwym – aktem stosowania prawa, nie zaś z normą prawną wynikającą z treści zakwestionowanych przepisów czy uzyskaną w wyniku jednolitej, powszechnej i stałej wykładni sądowej.

W tym stanie rzeczy Trybunał uznał, że zarzut skarżących naruszenia przez Trybunał w postanowieniu o odmowie nadania skardze dalszego biegu art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p. TK nie podważył podstaw odmowy.

2.2. Zaskarżonemu postanowieniu skarżący zarzucili także naruszenie art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p. TK poprzez uznanie, że skarga zmierza do kontroli stosowania prawa, podczas gdy skarżący domagają się kontroli art. 398¹⁴ w zw. z art. 13 § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 155; dalej: k.p.c.) „w zakresie, w jakim dopuszczają one przesądzenie przez Sąd Najwyższy w orzeczeniu lub jego uzasadnieniu o istnieniu prawa na innej podstawie niż domagał się tego wnioskodawca, zamiast wydania orzeczenia kasatoryjnego”.

W skardze konstytucyjnej z 14 października 2016 r. skarżący wnieśli o stwierdzenie niekonstytucyjności art. 398¹⁴ w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. w innym zakresie od tego, który określili w zażaleniu.

W związku z tym, Trybunał stwierdził, że w skardze konstytucyjnej skarżący wnieśli o przeprowadzenie kontroli konstytucyjności innej normy prawnej niż ta norma, którą zrekonstruowali w zażaleniu – mimo że obie normy skarżący odczytują z art. 398¹⁴ w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Pierwsza z nich ma charakter konkretny i dotyczy stwierdzenia zasiedzenia służebności z mocy prawa na innej podstawie prawnej niż zasiedzenie, co stanowiło podstawę do nabycia tej służebności bez zapewnienia właścicielowi nieruchomości wypowiedzenia się w tym przedmiocie. Druga natomiast ma charakter bardziej ogólny i dotyczy dopuszczalności przesądzenia przez Sąd Najwyższy o istnieniu prawa na innej podstawie niż domagał się tego wnioskodawca, zamiast wydania orzeczenia kasatoryjnego.

Trybunał przypomina, że zgodnie z jego dotychczasowym orzecznictwem, podniesienie zarzutu niekonstytucyjności takiej normy prawnej, która nie była zakwestionowana w pierwotnej wersji skargi – choćby rekonstruowanej na podstawie tych samych przepisów – jest możliwe tylko w drodze wniesienia osobnej skargi konstytucyjnej. Wymaga to jednak dochowania wszystkich wymogów proceduralnych, w tym terminu określonego w art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK (por. postanowienia TK z: 17 listopada 1999 r., sygn. SK 17/99, OTK ZU nr 7/1999, poz. 168; 22 czerwca 2010 r., sygn. Ts 244/09, OTK ZU nr 1/B/2011, poz. 55 oraz 24 marca 2015 r., sygn. Ts 202/14, OTK ZU nr 3/B/2015, poz. 268). W przypadku badanej skargi zmiana przedmiotu zaskarżenia nie jest możliwa, albowiem upłynął już termin wniesienia tego środka prawnego.

W zaskarżonym postanowieniu Trybunał stwierdził, że skarżący domagają się dokonania kontroli stosowania prawa, ponieważ na podstawie zakwestionowanych przepisów skarżący wskazali normę konkretną, podczas gdy zgodnie z wymogiem określonym w art. 79 ust. 1 Konstytucji i skonkretyzowanym w art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p. TK warunkiem nadania skardze dalszego biegu było zakwestionowanie w skardze takich przepisów, które naruszając konstytucyjne wolności lub prawa skarżących, stanowiły podstawę określenia przez nich

normy prawnej o charakterze ogólnym (norma generalno-abstrakcyjna), a nie konkretnym (akt stosowania prawa).

Z powyżej wyjaśnionych powodów, próba konwalidacji tego stanu rzeczy w ramach zażalenia na postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu pozostaje bezskuteczna.

W tym stanie rzeczy Trybunał uznał, że zarzut skarżących naruszenia przez Trybunał w postanowieniu o odmowie nadania skardze dalszego biegu art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p. TK nie podważał podstaw odmowy.

3. Trybunał Konstytucyjny przypomina, że nie jest uprawniony do kontrolowania wykładni przepisów ani aktów stosowania prawa, jednak w ramach wyjątku w zakresie kognicji Trybunału mieści się dokonywanie kontroli konstytucyjności treści normatywnej przepisu uzyskanej w wyniku jednolitej, powszechnej i stałej wykładni sądowej (por. wyrok TK z 20 czerwca 2017 r., sygn. akt K 5/17, OTK ZU A/2017, poz. 48 oraz przywołane w nim orzecznictwo). Jeśli jednak skarżący nie kwestionują treści normatywnej przepisu, którą uzyskał on w wyniku jednolitej, powszechnej i stałej wykładni sądowej, to – mając na uwadze art. 67 ust. 1 u.o.t.p. TK – Trybunał nie ma podstaw do dokonania takiej kontroli.

4. Trybunał stwierdził, że postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 24 kwietnia 2018 r. o odmowie nadania skardze dalszego biegu odpowiada prawu, a zarzuty podniesione przez skarżących w zażaleniu na to postanowienie nie podważają podstaw odmowy i na podstawie art. 61 ust. 8 u.o.t.p. TK *a contrario* Trybunał nie uwzględnił zażalenia skarżących.

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.